

VERRUIMING WESTERSCHELDE

TRACTAAT VAN 17 JANUARI 1995

5^e VOORTGANGSRAPPORT

PERIODE 1 JANUARI 2002 TOT EN MET 30 JUNI 2002

Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap
Administratie Waterwegen en Zeewezen

Ministerie van Verkeer en Waterstaat
Directoraat-Generaal Rijkswaterstaat
Directie Zeeland

Inhoudsopgave

- Inleiding
- Hoofdstuk 1: Vergunningen
- Hoofdstuk 2: Stand van zaken
- Hoofdstuk 3: De kostprijs
- Hoofdstuk 4: Aanpassingen aan en verduidelijkingen in het Verruimingsverdrag
- Colofon

Inleiding

Met het uitbrengen van halfjaarlijkse voortgangsrapportages worden zowel het Vlaamse als het Nederlandse Parlement geïnformeerd over de uitvoering van het 'Verdrag inzake de verruiming van de vaarweg in de Westerschelde' (Verdrag van 17 januari 1995).

Het voorliggende voortgangsrapport is het vijfde in zijn reeks en bestrijkt de periode 1 januari 2002 tot en met 30 juni 2002 en werd opgemaakt door de Vlaamse Administratie Waterwegen en Zeewezen en de Nederlandse Rijkswaterstaat Directie Zeeland.

Voor zover nodig zij verwezen naar de eerder verschenen voortgangsrapporten.

Hoofdstuk 1 : Vergunningen

In het derde en het vierde voortgangsrapport werd aandacht besteed aan het door de gemeenten Vlissingen en Terneuzen en de Taakgroep Westerschelde alsmede aan het door de Zeeuwse Milieufederatie, bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State ingestelde beroep tegen de aan Vlaanderen verleende vergunning op grond van de Wet verontreiniging oppervlaktewateren (i.e. de vergunning inzake het terugstorten van onderhoudsbaggerspecie in de Westerschelde).

De door de Raad van State ingeschakelde deskundige (de Stichting Advisering Bestuursrechtspraak) heeft op 4 juli 2002 verslag uitgebracht met betrekking tot de aan het beroep ten grondslag liggende feiten en omstandigheden. De zitting bij de Raad van State zal op 17 december 2002 plaatsvinden.

Hoofdstuk 2 : Stand van zaken

Ten opzichte van het vierde voortgangsrapport zal in dit voortgangsrapport geen aandacht worden besteed aan de oeververdedigingswerken, de ingebrekestelling betreffende de natuurherstelwerken en het project Monitoring Verruiming Westerschelde aangezien er over deze onderwerpen geen nieuwe ontwikkelingen zijn te melden.

1. Opruimingswerken

Opruimingswerken in Nederland

De Vlaamse regering heeft op 26 april 2002 haar goedkeuring gehecht aan de aanbesteding volgens de geldende Nederlandse procedures van bestek ZL-4797 (bevattende het grootste deel van de nog te ruimen wrakken en obstakels).

Rijkswaterstaat Directie Zeeland heeft vervolgens een Europese aanbestedingsprocedure opgestart en op 24 juni 2002 is er een aankondiging geplaatst (in de Nederlandse Staatscourant en het Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen) inzake de openbare aanbesteding van het bestek overeenkomstig het Uniform Aanbestedingsreglement EC 1991.

Op 29 juli 2002 zijn er inlichtingen verstrekt aan de gegadigden die zich hebben gemeld en op 15 augustus 2002 heeft de inschrijving plaatsgevonden.

Opruimingswerken in Vlaanderen

In het vaarwater in het Scheur (Vlaamse Kust) zijn het eerste halfjaar van 2002 geen wrakken geruimd. Wel werden drie bijkomende sites vrijgebaggerd. Het opruimen van deze wrakresten zal starten vanaf 1 juli 2003. Voorts werden er werkzaamheden aan de wal uitgevoerd met name het verwerken van het schroot van eerder geruimde wrakken.

Aan de rand van het vaarwater in het Scheur werd reeds eerder het hinderlijke wrak ms Wakeful geïdentificeerd. Vastgesteld werd dat het hier gaat om een door Groot-Brittannië erkend oorlogsgraf. Het onderzoek naar dit wrak is afgerond en een voorstel voor het verplaatsen van het wrak naar buiten het vaarwater werd ingediend.

2. Natuurherstelwerken

Buitendijkse natuurcompensatieprojecten (categorie A)

Begin 2002 is door Rijkswaterstaat Directie Zeeland in overleg met betrokkenen, besloten het Schor van Waarde te beschermen door het aanleggen van een tweetal kribben. Deze maatregel biedt zowel bescherming aan de natuurwaarden ter plaatse als aan de archeologisch waardevolle resten van het Verdronken dorp Valkenisse. Aanvullend wordt in experimentele zin 3 ha van het hoge schor verjongd door dit af te plaggen. Naar verwachting worden alle benodigde vergunningen op korte termijn verworven zodat de uitvoering nog in 2002 van start kan gaan.

Met betrekking tot het nabij Hansweert gelegen buitendijkse bedrijventerrein zijn nog gesprekken gaande tussen Rijkswaterstaat Directie Zeeland, de gemeente Reimerswaal en het bedrijf Van der Straaten B.V., betreffende de mogelijkheid van verplaatsing van de bedrijvigheid aldaar naar een binnendijkse locatie. De bedoeling is dit buitendijkse terrein in te richten als schor- en slikgebied.

De planvorming inzake de vrijkomende veerhaven en het veerplein van Kruiningen is in het eerste halfjaar van 2002 gecontinueerd. De activiteiten waren vooral gericht op het veilig stellen van de realisatie en het bepalen van het schetsontwerp. Voor wat betreft de vrijkomende veerhaven en het veerplein van Perkpolder, is de gemeente Hontenisse de gelegenheid geboden de haalbaarheid van haar plan (i.e. een multifunctionele inrichting van de veerhaven en het veerplein) te onderzoeken. Recent is een afstemmingstraject gestart tussen het gemeentelijke plan en het plan van Rijkswaterstaat (i.e. realisatie van natuurcompensatie).

Binnendijkse natuurcompensatieprojecten (categorie B)

Met de categorie B-projecten wordt binnendijkse natuur ontwikkeld welke direct grenst aan de Westerschelde.

Van het 50 ha grote project Rammekenshoek moet nog 32 ha verworven worden. Hierover zijn onderhandelingen gaande. Door de werkgroep Natuurontwikkeling van de Provincie Zeeland is een streefbeeld opgesteld en is de mogelijkheid voor een gefaseerde inrichting onderzocht. Dit blijkt mogelijk. Tevens wordt het gebied onderzocht op archeologische waarden. De inrichting van de eerste fase zal na afronding van het archeologisch onderzoek opgestart worden, naar verwachting in 2003.

De gronden van Den Inkel zijn inmiddels eigendom van Staatsbosbeheer. In het door de werkgroep Natuurontwikkeling opgestelde streefbeeld wordt ingestoken op de combinatie van komberging met natuurontwikkeling. De benodigde gronden voor deze komberging moeten via ruilverkaveling in het bezit komen van de Dienst Landelijk Gebied. Ook is in Den Inkel archeologisch onderzoek opgestart. Na het vrijkomen van de gronden voor de komberging en afronding van het archeologisch onderzoek, zal naar verwachting in 2003 gestart worden met de inrichting.

Het project Margarethapolder betreft circa 50 ha in de westelijke helft van deze polder. In de loop van 2000 is de gedachte ontstaan om ook de oostelijke helft van de Margarethapolder bij het project te betrekken zodat een meer afgeronde eenheid zou kunnen ontstaan. De oppervlakte van het project zou hiermee worden verdubbeld. Inmiddels is circa 40 ha verworven, zowel in het oostelijk als in het westelijk deel. Alvorens de oostelijke helft definitief te begrenzen, worden de aankoopmogelijkheden afgewacht.

Binnendijkse natuurcompensatieprojecten (categorie C)

Met de categorie C-projecten wordt een extra kwaliteitsimpuls beoogd voor de uitvoering van het Natuurbeleidsplan en het krekenerstel doordat het aandeel natte natuur fors wordt uitgebreid.

In het eerste halfjaar van 2002 is circa 60 ha grond verworven. Tot op heden zijn vier projecten volledig ingericht, te weten Plaskreek, Axelse Kreek, Vlaamse Kreek en Eiland van de Meijer (Otheense Kreek). Dertien projecten zijn in uitvoering, namelijk Baarzandse Kreek, Linie Midden, Pyramide, Sophiapolder, Gat van Pinte, Oeverlanden Groot Eiland, Dries Arendskreek, Boschkreek, Weelhoek, Tevixhoek, Galghoek II, Willem Leopoldpolder en Inlaag Hoofdplaat.

Nieuwe binnendijkse natuurcompensatieprojecten (categorie B)

Sinds 1998 is er voortdurend gezocht naar nieuwe projecten ter versterking van het Natuurcompensatieprogramma. In dit kader zijn er op grond van een ambtelijke inventarisatie, 12 binnendijkse projecten geselecteerd die direct aan de Westerscheldedijk grenzen. Bij een verkennende overlegronde met betrokken overheden (provincie, gemeenten en waterschappen) bleek voor deze projecten voldoende draagvlak te bestaan. Daarop heeft de Voortgangscommissie deze projecten voorgelegd aan de staatssecretaris. De staatssecretaris heeft eind 2001 een extra bijdrage van maximaal 6.800.000 Euro aan het Natuurcompensatieprogramma toegezegd indien binnen een jaar kan worden aangetoond dat de extra projecten waarvoor het geld bestemd is, realiseerbaar zijn.

Inmiddels is overgegaan tot de formele begrenzingsprocedure. Hiertoe zijn in juni 2002 twee voorlichtingsbijeenkomsten geweest. Momenteel liggen de begrenzingsplannen ter visie. Na de verwerking van de reacties zal de begrenzing door Gedeputeerde Staten van Zeeland worden vastgesteld.

In 2001 is door de Voortgangscommissie een tussentijdse evaluatie van het programma uitgevoerd. Daarin werd geconstateerd dat de buitendijkse projecten de grootste relatie hebben tot de natuur die verloren gaat ten gevolge van de verdieping van de Westerschelde. Bij de projecten uit categorie C is de relatie het minst aanwezig. Doordat de mogelijkheden voor buitendijkse projecten beperkt zijn, legde de Voortgangscommissie het accent op de categorie B-projecten. Indien mogelijk heeft het de voorkeur gebieden met technische hulpmiddelen in directe verbinding te brengen met de Westerschelde zodat het estuariene karakter toeneemt.

Deze mogelijkheid is onder andere aanwezig in de Herdijkte Zwarte Polder (gelegen in de directe nabijheid van het natuurgebied Verdronken Zwarte Polder). Dit is gebleken uit een recente verkenning van de inrichtingsmogelijkheden. De schaal van het te realiseren natuurgebied kan bovendien worden vergroot door aan het plan de Tienhonderdpolder toe te voegen.

3. Verruimingswerken

De voorheen in het vaarwater Wielingen aanwezige kabel van de Nederlandse KPN Telecom, is door KPN Telecom verwijderd (deze kabel lag namelijk niet diep genoeg). De benodigde en reeds eerder voorziene baggerwerken in de omgeving van deze verwijderde kabel, zullen in het tweede halfjaar van 2002 worden uitgevoerd.

4. Verzoeken tot toekenning van een nadeelcompensatie

In artikel 5 van het Verruimingsverdrag is bepaald dat de kosten van schade op Nederlands grondgebied, die een rechtstreeks gevolg zijn van de in artikel 2 van het Verruimingsverdrag genoemde werken (daaronder begrepen schade waarvoor het Koninkrijk der Nederlanden naar Nederlands recht aansprakelijk is), ten laste komen van het Vlaams Gewest.

Tot nu toe zijn er geen verzoeken tot toekenning van een nadeelcompensatie voor geleden schade, gehonoreerd. Er zijn nog een drietal verzoeken in behandeling.

Het verzoek afkomstig van een garnalenvisser dateert van medio april 1999. Dit verzoek is afgewezen op grond van de overweging dat niet is aangetoond dat er een rechtstreeks verband is tussen de opgevoerde schade en de verruimingswerkzaamheden. De verzoeker heeft zich niet neergelegd bij de beslissing en heeft daartegen een bezwaarschrift ingediend bij Rijkswaterstaat Directie Zeeland. Ook op dit bezwaarschrift is door Rijkswaterstaat Directie Zeeland negatief beslist. Verzoeker heeft vervolgens een beroepschrift ingediend bij de Arrondissementsrechtbank in Middelburg alwaar het beroepschrift in behandeling is genomen.

De twee andere verzoeken tot toekenning van een nadeelcompensatie dateren van medio 2001 en zijn beide afkomstig van de Producentenorganisatie Kokkelvisserij. Deze verzoeken zijn in behandeling bij Rijkswaterstaat Directie Zeeland. Inmiddels is er een onafhankelijke adviescommissie ingesteld die naar verwachting in het najaar van 2002 een hoorzitting zal organiseren waarin zowel de verzoeker als Rijkswaterstaat Directie Zeeland hun standpunten kunnen toelichten.

5. Hymedis

In de eerste helft van 2002 zijn er onderhandelingen gevoerd met de twee gegadigden die een offerte hebben ingediend voor het oprichten en exploiteren van Hymedis. Deze onderhandelingen hadden met name tot onderwerp de hoge prijs van de offertes (ten opzichte van de raming) en het niet toepassen van nieuwe technologieën. Uiteindelijk bleek het mogelijk om op basis van het gebruik van GSM en GPRS de kosten aanmerkelijk te doen dalen. Op basis van deze kostendaling (de kosten liggen nu nabij de raming) heeft de Stuurgroep Hymedis aan de Vlaamse regering voorgesteld de opdracht te verlenen aan de firma Inno.com cva.

Hoofdstuk 3 : De kostprijs

Het hierna opgenomen Overzicht van de kosten voor de Verruiming van de Westerschelde, is geactualiseerd tot en met 30 juni 2002 (de opgenomen bedragen zijn gecumuleerd en geven als zodanig de volledige financiële toestand weer).

Hoofdstuk 4 : Aanpassingen aan en verduidelijkingen in het Verruimingsverdrag

Op 29 maart 2002 zijn de tekstvoorstellen inzake de aanpassingen aan en verduidelijkingen in het Verruimingsverdrag (teneinde de opmerkingen uit hoofdstuk 4 van het eerste voortgangsrapport te formaliseren), voorgelegd aan de Technische Scheldecommissie. Aangezien een van de tekstvoorstellen nog niet geheel is uitgekristalliseerd, heeft het accorderen van de tekstvoorstellen nog niet plaatsgevonden (de tekstvoorstellen worden immers in één pakket samengevoegd en vervolgens geaccordeerd).

* * *

Overzicht van de kosten voor de Verruiming van de Westerschelde (toestand op 30 juni 2002)		
	uitgevoerd	nog uit te voeren
Wrakruiming		
- in Vlaanderen	20.553	5.128
- in Nederland	<u>45.986</u>	<u>61.333</u>
	66.539	66.461
Oeververdedigingswerken		
- in Nederland	41.012	146 + p.m. (1)
Natuurherstelwerken		
- in Nederland	24.055 (2)	7.255 (2)
Baggerwerken		
- in Vlaanderen	26.676	
- in Nederland	<u>53.415</u>	3.254
	80.091	
Diversen		
- Leges	275	
- Hymedis		2.330 (3)
Algemeen totaal	211.972	79.446

Alle prijzen zijn in duizend Euro, BTW en eventuele toeslag aan Nederland inbegrepen.

(1) Deze p.m. post houdt verband met het feit dat de oeververdedigingen niet volledig zijn uitgevoerd conform hetgeen in het Verruimingsverdrag is bepaald. Indien in een later stadium blijkt dat het noodzakelijk is de oeververdedigingen alsnog geheel of gedeeltelijk uit te voeren conform hetgeen in het Verruimingsverdrag is bepaald, dan worden die werken uiterlijk voor 1 januari 2011 schriftelijk opgedragen.

(2) De Natuurherstelwerken zijn totaal geraamd op 31.310 Euro. Vlaanderen heeft hiertoe 19.980 Euro bijgedragen (afkoopsom). Voor het binnendijkse natuurherstel is een bedrag van 22.235 Euro gestort in het Nederlandse Groenfonds (dit bedrag is een onderdeel van de uitgevoerde kosten).

(3) Het aandeel Hymedis wordt voor Nederland geraamd op 1.016 Euro en voor Vlaanderen op 1.314 Euro. Totaal 2.330 Euro.

Colofon

Deze publicatie is een gezamenlijke uitgave van:

Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap
Departement Leefmilieu en Infrastructuur
Administratie Waterwegen en Zeewezen

Graaf de Ferrarisgebouw
Koning Albert II-laan 20, bus 5
1000 Brussel
België

en

Ministerie van Verkeer en Waterstaat
Directoraat-Generaal Rijkswaterstaat
Directie Zeeland

Koestraat 30
Postbus 5014
4330 KA Middelburg
Nederland

September 2002

